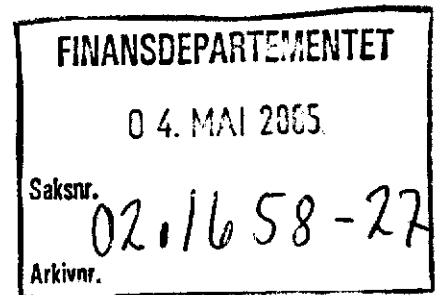

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler: Kristin Lund
Vår referanse: 05/1335 KLU
Deres referanse: 02/1685 FM KyK
Dato: 3. mai 2005

HØRING - FORSLAG TIL ENDRINGER I LOV OM FORETAKSPENSJON OG INNSKUDDSPENSJONSLOVEN

Kredittilsynet viser til Finansdepartementets brev av 4. februar 2005 vedlagt rapport fra en arbeidsgruppe som har vurdert endringer i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven.

Kredittilsynet vil innledningsvis bemerke at rapporten inneholder et verdifullt opprydningsarbeid på områder som erfaringsmessig har avstedkommet mye arbeid knyttet til tolkningstil. Kredittilsynet antar således at rapporten vil bidra til å gi avklaringer også på områder hvor arbeidsgruppen ikke har foreslått endringer. Kredittilsynet støtter i all hovedsak gruppens konklusjoner og vil på generelt grunnlag fremheve egenverdien av at arbeidsgruppen har lagt vekt på å skape retts teknisk enkle løsninger på et område hvor regelverket fra før er relativt komplekst.

Kredittilsynets kommentarer til de enkelte kapitler i rapporten fra arbeidsgruppen følger nedenfor.

Kapittel 3 Problemstillinger knyttet til folketrygdens regelverk

Arbeidsgruppen har vurdert endringer i pensjonslovene som følge av endringer i lov om folketrygd, og andre innspill til endringer.

Tilpasning til tidsbegrenset uførestønad

Tidsbegrenset uførestønad ble innført i folketrygden med virkning fra 1. januar 2004. Lov om foretakspensjon er følgelig ikke tilpasset denne uføreytelsen, og arbeidsgruppen har derfor vurdert om det er nødvendig med endringer i lovens bestemmelser om uførepensjon.

Kredittilsynet har merket seg arbeidsgruppens intensjoner om at samlede uføreytelser skal framstå som samkjørt, og at rett til tidsbegrenset uførestønad ikke representerer en prinsipielt ny problemstilling i forhold til lov om foretakspensjon. Videre har vi merket oss at arbeidsgruppen mener loven ikke er til hinder for at innvilget uførepensjon fra pensjonsordningen kan revurderes etter en tid. Arbeidsgruppen konkluderer med at det ikke er nødvendig med endringer eller presiseringer i lov om foretakspensjon som følge av at folketrygden har innført tidsbegrenset uførestønad. Kredittilsynet slutter seg til arbeidsgruppens vurderinger.

Arbeidsgruppen har også vurdert om det skal åpnes for at uførepensjon fra en foretakspensjonsordning kan justeres når folketrygden utbetaler tidsbegrenset uførestønad, for på den måten å unngå urimelig høye samlede pensjonsutbetalinger. Det vises til at det er folketrygdens uførepensjon som er utgangspunkt for fastsettelse av uførepensjon i pensjonsordningen. Arbeidsgruppen konkluderer med at tilpasning av pensjonsordningens uførepensjon ikke skal tillates. Dette gjelder pensjonsrettigheter som allerede er opptjent. Kredittilsynet slutter seg til arbeidsgruppens forslag om å videreføre gjeldende regelverk.

Arbeidsgruppen antar at loven ikke er til hinder for at framtidig opptjening av uførepensjon kan ta sikte på at samlet pensjon skal være den samme uavhengig av om folketrygden yter uførepensjon eller tidsbegrenset uførestønad, dvs. ulik opptjening avhengig av folketrygdytelse. Arbeidsgruppen er av den oppfatning at slik differensiert opptjening ikke bør være et krav, blant annet pga. stor usikkerhet knyttet til datagrunnlaget for de forsikringstekniske beregningsgrunnlagene og økt administrasjon knyttet til uførepensjon i pensjonsordningene. Det foreslås derfor ingen lovendringer på dette punkt. Kredittilsynet slutter seg til arbeidsgruppens vurderinger om at det ikke bør stilles krav til at framtidig opptjening skal tilpasses slik at samlede ytelse for uføre blir den samme uavhengig av hvilken folketrygdytelse som er innvilget.

Tilpasning til attføringspenger

Arbeidsgruppen har vurdert endring av lov om foretakspensjon § 6-1 tredje ledd slik at uførepensjon fra pensjonsordningen kan utbetales samtidig med attføringspenger. Etter dagens regelverk skal uførepensjon først utbetales 12 måneder etter at ervervsevnen ble redusert, og bare for den del som overstiger attføringspengene. Arbeidsgruppen konkluderer med at det ikke er hensiktsmessig å foreslå endringer i loven på dette punkt. Kredittilsynet slutter seg til arbeidsgruppens vurderinger.

Tilpasning til rehabiliteringspenger

Arbeidsgruppen har foreslått endring av lov om foretakspensjon § 6-1 slik at rehabiliteringspenger likestilles med sykepenger og attføringspenger mht. oppstartvilkår for utbetaling av uførepensjon fra pensjonsordningen. Kredittilsynet slutter seg til arbeidsgruppens vurderinger.

Kapittel 4 Regulering av alders- og etterlattepensjon til uføre

Kredittilsynet er enig i arbeidsgruppens vurderinger om at det er grunnlag for å gjøre endringer i gjeldende regelverk for så vidt gjelder regulering av alders- og etterlattepensjoner for uførepensjonister.

Kredittilsynet mener at loven bør *kreve* at pensjoner som ennå ikke er fullt opptjent (altså alders- og etterlatteytelser for uføre) skal reguleres med *samme* proSENTSATS som for uførepensjoner. Med dette utgangspunkt vil det ikke bli noen reduksjon i pensjonsytelsene ved overgang fra uføre- til alderspensjon, noe som for øvrig er en videreføring av en mangeårig praksis i pensjonsinnretningene. Lovforslaget § 5-10 tredje ledd bør derfor endres i henhold til det ovennevnte, slik at "kan" erstattes med "skal" og ordet "inntil" utgår.

Kredittilsynets forslag er således at reglene må baseres på å regulere fulle ytelser iht. pensjonsplanen. Det er etter Kredittilsynets syn lite meningsfylt å snakke om regulering av *opptjent* pensjon så lenge det de facto er gjort avsetninger (som følge av bestemmelsene om premiefritak) for *fulle* sikrede pensjonsbeløp, og ved at det dermed skjer en fortløpende årlig tilskrivning av premie år for år frem til pensjonsalder (ved belastning av premiefritaksreserven).

Det pekes videre på at det normalt er tilstrekkelig overskudd på den enkelte uførepensjonists midler til å finansiere lik oppregulering av alle ytelser uten noen form for krysssubsidiering. Den premiereserve som er avsatt for premiefritaksdekningen, sammen med premiereserven for den pensjon medlemmet har tjent opp på det tidspunkt reguleringen finner sted, genererer nemlig et overskudd som gir grunnlag for om lag samme prosentvise regulering av de fulle alders- og etterlattepensjoner som den uførepensjonen reguleres med. Tas det hensyn til at reguleringen uansett skal være et gjennomsnitt basert på overskuddet for alle løpende alders-, etterlatte- og uførepensjoner i kontrakten, blir det – også ut fra en slik innfallsvinkel – mest korrekt å benytte samme prosentvise regulering. (Risikoresultatet kan variere noe, mens renteresultatet – som normalt er det dominerende – vil være likt).

Kapittel 5 Administrasjonsreserve ved opphør som ikke skyldes konkurs

Det reises spørsmål om det skal være adgang for selskapene til å kreve innbetaling av etter-skuddsvis premie fra et foretak når ordningen har gått til opphør, og selskapet har avsatt for lite i administrasjonsreserve. Kredittilsynet er enig med arbeidsgruppen i at det er selskapets ansvar å sikre tilstrekkelig administrasjonsreserve. Dette er for øvrig i samsvar med det regelverk for

administrasjonsreserve som er fastsatt av Kredittilsynet, etter forutgående behandling i Kredittilsynets styre.

Kapittel 6 Oppdekking av manglende premiereserve ved overgang fra en ytelsesordning til en innskuddsbasert ordning

Arbeidsgruppen peker på at det vil være hensiktsmessig å klargjøre at premiefondet kan benyttes til å dekke opp manglende premiereserve (som nevnt i § 16–2 (21)) også ved omdanning av en foretakspensjonsordning til en innskuddspensjonsordning. Det foreslås at dette gjøres ved at det tas inn et nytt femte punktum i lovens § 16–2 (21). Kredittilsynet slutter seg til arbeidsgruppens vurderinger.

Kapittel 7 Lovbestemt permisjon og medlemskap i flere pensjonsordninger

Det følger av lov om foretakspensjon § 3–7 første ledd at arbeidstaker som har permisjon og som forutsettes å gjenoppta arbeid i foretaket etter endt permisjon, skal være medlem av pensjonsordningen i permisjonstiden. I henhold til § 3–7 annet ledd kan bestemmelsen i første ledd fravikes for permisjon i henhold til avtale. Eksempelvis har en person som er valgt til Stortinget, eller kommunale og fylkeskommunale verv, rett til lovmessig permisjon. Det følger således av lovens § 3–7 at denne personen skal være medlem av pensjonsordningen i permisjonstiden. Både ordlyden i § 3–7 og forarbeidene er klare når det gjelder å skille mellom permisjon man har krav på i henhold til lov, og permisjon i henhold til avtale mellom arbeidstaker og arbeidsgiver.

Man kan reise spørsmål ved hensiktsmessigheten ved at valgte representanter til Storting og kommunale og fylkeskommunale organer blir stående i pensjonsordningen, da disse vil være medlem i andre pensjonsordninger og man får således dobbelt medlemskap.

Skillet mellom permisjon arbeidstakeren har rett til i henhold til lov, og permisjon som beror på avtale mellom arbeidstakeren og arbeidsgiveren, begrunnes i forarbeidene med at lovbestemte permisjoner (der det forutsettes at vedkommende vil gjenoppta arbeidet i foretaket etter endt permisjon) anses som et ledd i arbeidsforholdet. Tilknytningen til foretaket er her så sterk at det er naturlig at medlemskapet i pensjonsordningen opprettholdes under fraværet.

Som eksempel på lovfestet permisjon nevner forarbeidene pliktig militærtjeneste, permisjon i forbindelse med sykdom, og permisjon ved svangerskap og adopsjon. Som eksempel på avtalefestet permisjon nevnes permisjon i forbindelse med skifte av stilling.

Permisjon som følge av at arbeidstakeren er valgt til Stortinget, eller kommunale–/fylkeskommunale verv vil vanligvis vare i en periode på minst fire år og er således lenger enn de eksemplene på lovbestemt permisjon som er listet opp i forarbeidene. En annen forskjell er at disse eksemplene ikke vil føre til dobbelt medlemskap i pensjonsordninger.

På denne bakgrunn anser Kredittilsynet at lovens løsning kan gi uheldige resultater. Kredittilsynet støtter således forslaget til lovendring i foretakspensjonsloven § 3–7 og innskuddspensjonsloven § 4–3.

Kapittel 8 Rettigheter ved opphør når summen av medlemstid i ordninger etter lov om foretakspensjon og innskuddspensjonsloven overstiger 12 måneder

Kredittilsynet slutter seg til arbeidsgruppens vurdering om at gjeldende rett videreføres. Det bemerkes at regelverket er relativt komplekst, og at det bør være en målsetning at man i minst mulig grad åpner for særreguleringer ved omdanning til innskuddspensjonsordninger. Det å skape retts teknisk enkle løsninger bør derfor tillegges betydelig vekt når det ikke foreligger tungtveiende hensyn som taler i andre retninger.

Kapittel 9 Omdanning og lukking for sykemeldte og uføre

Arbeidsgruppen har vurdert medlemskapsregler for personer som er sykemeldte eller uføre på det tidspunkt en foretakspensjonsordning omdannes i henhold til foretakspensjonsloven § 15–5 eller § 15–6. Problemene for disse gruppene er knyttet til at foretakspensjonsloven ikke åpner for at pensjonsordningen kan opprettholdes kun for sykemeldte/uføre på omdanningstidspunktet, kombinert med at selskapenes forsikringsvilkår ikke åpner for at uføre kan meldes ut av foretakspensjonsordningen. Videre åpner innskuddspensjonsloven ikke for at sykemeldte/uføre kan holdes utenfor pensjonsordningen.

Omdanning fra én foretakspensjon til en annen foretakspensjon

Kredittilsynet er enig med arbeidsgruppen i at det ikke synes å foreligge problemstillinger knyttet til sykemeldte/uføre ved omdanning fra en foretakspensjonsordning til en annen foretakspensjonsordning. Det er her ikke tale om avvikling av én pensjonsordning og opprettelse av en annen pensjonsordning, slik at de problemstillingene i forhold til lovverket og forsikringsvilkårene ved innmelding og utmelding av sykemeldte/uføre som er nevnt over, ikke oppstår.

Omdanning fra foretakspensjonsordning til innskuddspensjonsordning

Arbeidsgruppen har konkludert med at det ikke er behov for å foreslå særskilte løsninger for sykemeldte ved omdanning til innskuddspensjonsordning, da denne gruppen mottar en korttidsytelse fra folketrygden og bør derfor tas opp i innskuddspensjonsordningen ved opprettelsen av ordningen.

Arbeidsgruppen foreslår at det åpnes for at foretakspensjonsordningen kan opprettholdes som en lukket ordning for de personer som er uføre på avviklingstidspunktet. Det er derfor foreslått en endring i innskuddspensjonsloven § 4–6 som gir unntak fra medlemskap for de personer som er uføre og som er sikret rett til opptjening på annen måte. Videre har arbeidsgruppen omtalt muligheten for at det etableres individuelle fortsettelsesforsikringer for uføre personer (rett til fortsatt premiebetaling basert på allerede opptjente rettigheter). Dette er en løsning som flere

selskaper har praktisert i en årrekke, selv om dette ikke overensstemmer med forsikringsvilkårenes bestemmelser om at uføre ikke kan utmeldes av pensjonsordningen. Arbeidsgruppen synes ikke å ha avvist løsningen med individuelle forsikringer, og Kredittilsynet legger derfor til grunn at denne løsningen kan videreføres (se spesialmerknaene til endring av ny § 4–6 i innskuddspensjonsloven).

Kredittilsynet vil peke på at innmelding av sykemeldte/uføre ved opprettelse av en innskuddspensjonsordning som bare omfatter alderspensjon er kurant, siden innskuddspensjonsloven ikke har bestemmelser som gir arbeidsgiver rett til å kreve at arbeidstakeren er arbeidsfør ved innmelding i ordningen. Dersom innskuddsordningen derimot omfatter uførepensjon og/eller etterlattepensjon, skal disse ytelsene sikres i en tilknyttet pensjonsordning som skal etableres i henhold til lov om foretakspensjon, og derved følge denne lovens bestemmelser for innmelding. Lovens § 3–8 lyder:

(1) Arbeidstaker som ikke er arbeidsfør på den tid arbeidstakeren ellers skulle opptas som medlem, skal først bli medlem av pensjonsordningen når arbeidstakeren begynner å arbeide i stillingen, med mindre annet er fastsatt i regelverket.

Det normale er at det stilles krav om arbeidsdyktighet for å bli innmeldt i en foretakspensjonsordning. Dersom dette kravet stilles i en omdanningssituasjon, vil sykemeldte/uføre ikke kunne meldes inn i en foretakspensjonsordning for uførepensjon og/eller etterlattepensjon som er tilknyttet innskuddspensjonsordningen. Sykemeldte/uføre vil da få ulike vilkår i forhold til de øvrige arbeidstakerne. Kredittilsynet er usikker på om arbeidsgruppens intensjon har vært at sykemeldte/uføre skulle innmeldes i risikodekningene i tilknytning til innskuddspensjonsordningen på samme vilkår som øvrige arbeidstakere. For å sikre at sykemeldte/uføre får samme vilkår, kan dette i så fall ivaretas ved å kreve at det i regelverket ikke kreves arbeidsdyktighet når innmeldingen skjer i en omdanningssituasjon (se også § 3–8 første ledd). Dette må imidlertid anses som en mindre aktuell løsning, ettersom selskapene ut fra risikomessige betraktninger vil ha vanskelig for å akseptere slike vilkår.

Kredittilsynet mener (som arbeidsgruppen) at *sykemeldte* bør kunne overføres til innskuddsordningen ved omdanning av foretakspensjonsordning til innskuddspensjonsordning. For så vidt gjelder de tilhørende risikodekninger, mener Kredittilsynet at regelverket bør innrettes slik at sykemeldte kan ha de samme vilkår som arbeidstakere som er arbeidsføre. Videre slutter Kredittilsynet seg til arbeidsgruppens forslag om sikring av *uføres* opptjening av rettigheter i en lukket ordning eller i en individuell fortsettelsesforsikring. Vi legger til grunn at arbeidsgiver i prinsippet kan velge mellom de to foreslåtte løsningene. Det må antas at de *uføres* rettigheter normalt kan ivaretas mest hensiktsmessig gjennom individuelle fortsettelsesforsikringer, ikke minst vil dette være svært praktisk i de ordningene hvor det er et lite antall *uføre*. Vi vil videre bemerke at forslaget til ny § 4–6 i innskuddspensjonsloven bør tilpasses den situasjon at arbeidstakeren kan være helt eller delvis sykemeldt/ufør. Kredittilsynet vil peke på at en mulig løsning vil være at sykemeldte/uføre blir stående i den lukkede ordningen inntil de er helt arbeidsdyktige.

Kapittel 10 Sammenslåing av foretak og muligheter for tilbakeføring av premiefondsmidler

Kredittilsynet slutter seg til arbeidsgruppens vurderinger, og bemerker at dagens regler gir konsistens i forhold til øvrig behandling av midler knyttet til det enkelte foretak i treårsperioden etter en sammenslåing.

Kapittel 11 Medlemsdefinisjon og fordeling av premiefondsmidler ved omorganisering av foretaket

Lov om foretakspensjon § 1-2 annet ledd bokstav b definerer "medlemmer". I henhold til denne bestemmelsen regnes som medlemmer også alderspensjonister som har sluttet hos forsikrings-taker ved oppnådd pensjonsalder. Etter Kredittilsynets oppfatning kan det i enkelte tilfeller være uheldig at alderspensjonister regnes med i medlemsdefinisjonen. Kredittilsynet er imidlertid enig med arbeidsgruppen i at ulike medlemsdefinisjoner for ulike deler av loven vil gjøre regelverket mer komplisert og vanskeligere å sette seg inn i, og vil kunne reise nye tolknings- og avgrensningsspørsmål. Kredittilsynet støtter etter en samlet vurdering forslaget til lovendring i foretakspensjonsloven §§ 14-2 første ledd, 14-3 annet ledd og 15-2 og innskuddspensjonsloven §§ 12-2 første ledd, 12-3 første ledd og 13-2.

Avsluttende bemerkninger

Kredittilsynet ber om at Finansdepartementet benytter anledningen til å foreta endringer i foretakspensjonsloven §§ 3-4, 4-9 og 8-7, slik at henvisningene til forsikringsvirksomhetsloven § 7-8 erstattes med henvisning til gjeldende regler for flytting.

Med hilsen
Kredittilsynet

Sven-Henning Kjelsrud
avdelingsdirektør

Hanne Myre
seksjonssjef